

LOOMAKASVATAJA, OSAKUTSE LÜPSJA ÕPPEKAVA MOODULITE RAKENDUSKAVA

Sihtrühm	Vähemalt põhiharidusega õpilane
Õppevorm	Statsionaarne

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
1	ÕPITEE JA TÖÖ MUUTUVAS KESKKONNAS	5	E. Rõuk, E. Kadastik, V.Rõbtšenko
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane juhib omatöölalast karjääri tänapäevases muutuv keskkonnas, lähtudes elukestva õppe põhimõtetest		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane:	Õpilane:		
1. kavandab oma õpitee, arvestades isiklikke, sotsiaalseid ja töölaseid võimalusi ning piiranguid	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib juhendamisel oma huvisid, väärtusi, oskusi, teadmisi, kogemusi ja isikuumadusi, sh õpi-, suhtlemis- ja koostööoskusi seoses õpitava erialaga; • sõnastab juhendamisel eneseanalüüsi tulemustest lähtuvad isiklikud õpieesmärgid ja põhjendab neid; • koostab juhendamisel isikliku eesmärgipärase õpitegevuste plaani, arvestades oma huvide, ressursside ja erinevate keskkonnateguritega. 		
2. mõistab ühiskonna toimimist, tööandja ja organisatsiooni väljakutseid, probleeme ning võimalusi	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab meeskonnatööna turumajanduse toimimist ja selle osapoolte ülesandeid; • kirjeldab meeskonnatööna piirkondlikku ettevõtluskeskkonda; • selgitab regulatsioonidest lähtuvaid tööandja ja töövõtja rolle, õigusi ja kohustusi; • kirjeldab organisatsioonide vorme ja tegutsemise viise, lähtudes nende eesmärkidest • valib enda karjääri eesmärkidega sobiva organisatsiooni ning kirjeldab selles enda võimalikku rolli; • seostab erinevaid keskkonnategureid enda valitud organisatsiooniga ning toob välja probleemid ja võimalused. 		
3. kavandab omapoolse panuse väärtuste loomisel enda ja teiste	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib erinevaid keskkonnategureid ning määratleb meeskonnatööna probleemi ühiskonnas; • kavandab meeskonnatööna uuenduslikke lahendusi, kasutades loovustehnikaid; 		

<p>jaoks kultuurilises, sotsiaalses ja/või rahalises tähenduses</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab meeskonnatööna erinevate lahenduste kultuurilist, sotsiaalset ja/või rahalist väärtust; • valib meeskonnatööna sobiva jätkusuutliku lahenduse probleemile; • koostab meeskonnatööna tegevuskava valitud lahenduse elluviimiseks.
<p>4. mõistab enda vastutust oma tööalase karjääri kujundamisel ning on motiveeritud ennast arendama</p>	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib oma kutsealast arengut õpingute vältel, seostades seda lähemate ja kaugemate eesmärkidega ning tehes vajadusel muudatusi eesmärkides ja/või tegevustes; • kasutab asjakohaseid infoallikaid endale koolitus-, praktika- või töökoha leidmisel ning koostab kandideerimiseks vajalikud materjalid; • selgitab tegureid, mis mõjutavad tema karjäärivalikuid ja millega on vaja arvestada otsuste langetamisel, lähtudes eesmärkidest ning lühi- ja pikaajalisest karjääriplaanist; • selgitab enda õpitavate oskuste arendamise ja rakendamise võimalusi muutavas keskkonnas.
<p>Teemad, alateemad</p>	<p>ENESETUNDMINE JA SELLE TÄHTSUS ÕPITEE PLANEERIMISEL</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Võimed, väärtused, oskused, isikuomadused ja käitumisviisid 2. Huvi ja hobitegevuse roll õpitee planeerimisel 3. Suhtlemis- ja koostööoskuste mõju elu-, õpi- ja töörollis <p>ÕPPIMISE OLEMUS JA VÕIMALUSED</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Formaalne, mitteformaalne ja informaalne õppimine. Elukestev õpe 2. Õpingutega toimetulek. Õppimist toetavad õpikeskkonnad. 3. Ajamaatriks (ajaplaneerimine) 4. Õpitava valdkonna seosed teiste valdkondadega (võtmepädevused) 5. Õppimine Eestis ja välismaal <p>MAJANDUS, SELLE OLEMUS JA TOIMIMISE MEHCHANISMID</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Majanduse terminid, mõisted ja toimimise mehhanismid 2. Eesti majandus ja vaba ettevõtlus 3. Turg ning selle osapooled 4. Arukas rahakasutus ja oma elu planeerimine 5. Töö ja tööturg. Tööjõud majanduses 6. Ettevõtluse tähtsus ühiskonnas ja selle vormid 7. Konkurents ja koostöö 8. Valitsuse ja riigieelarve roll majanduses

9. Hinnastabiilsus, finantssüsteem ja rahapoliitika

TÖÖANDJA JA TÖÖVÕTJA ROLLID, ÕIGUSED JA KOHUSTUSED. TÖÖSEADUSANDLUS

1. Tööandja roll, tema õigused ja kohustused
2. Töövõtja roll, tema õigused ja kohustused
3. Riiklik töötervishoiu ja tööohutuse strateegia
4. Töökeskkonna ohutuse ja töötervishoiualane seadusandlus
5. Tervisekontroll, töötervishoiu- ja töökeskkonnavalased teabematerjalid
6. Riskianalüüs, tööõnnetus, käitumine tööõnnetuse korral
7. Lepingulised suhted töö tegemisel.
8. Töölepingu pooled, nende kohustused ja õigused, töökorraldus, töö ja puhkeaeg, puhkuste liigid.
9. Töö tasustamine ja sotsiaalsed tagatised

ETTEVÕTLUS JA ETTEVÕTLIKKUS

1. Ettevõtlus ja selle koht ning olulisus turumajanduses
2. Ärikeskkonna osapooled ja regulatsioonid
3. Vastutustundlik ettevõtlus
4. Sotsiaalne ettevõtlus, selle olemus ja sisu
5. Turg ja turundus
6. Finantsid ettevõttes
7. Ettevõtluse algus, areng ja ka lõpetamise võimalused
10. Rahvusvaheline majandus ja majandus muutuvast maailmas, muutused/arengud ettevõtluses

TULEVIKUOSKUSED

1. Muutuva õpi- ja töökeskkonnaga kohanemine
2. Erinevates kultuurikeskkondades töötamine
3. Oskus kiiresti reageerida ootamatule situatsioonile ja leida lahendusi.

PLANEERIMISE JA ENESEJUHTIMISE VIISID

1. Klassikaline ja kaasaegne lähenemine karjäärile (vertikaalne-, horisontaalne- ja kannapöördekarjäär, kaleidoskoop- ja spiraalkarjäär, piirideta karjäär, tööelu 4,0).

TÖÖLE KANDIDEERIMINE

1. CV koostamise põhitõed

	<p>2. Kandideerimisdokumendid: avaldus, kaaskiri, motivatsioonikiri</p> <p>3. Tööintervjuu</p>
iseseisev töö 60 tundi	<p>Õpiplaani koostamine (teema / eesmärgid / strateegiad / vahendid, ressursid/ ajamaatriks, plaan / hindamine / refleksioon); koostab oma isikliku eelarve juhendi alusel ja analüüsib oma majanduslikke võimalusi; koostab juhendi alusel tuludeklaratsiooni A vormi; analüüsib oma majanduslikke võimalusi töötajana ja tööandjana oma eriala valdkonnas; leiab informatsiooni seadustest (tööandja õigused ja kohustused / töövõtja õigused ja kohustused / tööleping / töökorraldus / puhkus); vormistab etteantud juhendi abil oma erialast tuleneva näidistöölepingu; koostab uurimuse kuidas ettevõtte (3-5 ettevõtte näitel) viivad ellu vastutustundliku ettevõtluse printsiipe ja analüüsib selle tulemuslikkust ettevõttes; monitoorib õpi-, töö- ja karjääriinfot; koostab monitooringu õpitavast erialast arvestades õpi- ja karjääri võimalusi ning lühi- ja pikaajalisi eesmärke.</p>
Õppemeetodid	<p>Miniloeng, ajurünnak, miniuuring, vestlus, arutelu, reflekteerimine, esitus, video analüüs, infootsing, individuaalne töö, paaritöö, rühmatöö, õpiobjekti koostamine, eneseanalüüs</p>
Hindamine	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel.</p> <p>Hindamisülesanne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Õppija esitab elektroonilises keskkonnas, Google Drive või Moodle, õpiplaani, mille koostamisel on lähtunud dokumentide vormistamise heast tavast ja mida hinnatakse kirjaliku juhendi alusel. Hinne kujuneb kirjalikus juhendis ettenähtud kriteeriumite alusel 2. Õpiobjekti (ristsõna / mälumäng / kahoot vms) koostamine etteantud teemal, test, piirkonna ettevõtete ja organisatsioonide (või ainult oma valdkonna ettevõtete) kaardistamine, nende tegevusvaldkonna teada saamiseks ja ettevõtlusvormide erinevuste välja toomiseks; pankade poolt pakutavate teenuste ja teiste turul tegutsevat finantsasutuste analüüs; SWOT analüüs majanduses ja meeskonnatöona kohaliku majanduskeskkonna analüüs; töökorralduseeskirja olemus ja selle alusel töötamine; näidistöölepingu koostamine; ühe äriidee kohta visiooni, missiooni ja eesmärkide sõnastamine ning nende esitlemine; oma unistuse ettevõtte kirjeldamine (eesmärgid / võimalused / piirangud / enda roll) 3. PEST ja PESTLE analüüs meeskonnatöona ühe vaadeldava ettevõtte kohta, probleemide väljatoomine ja sõnastamine, ühe probleemi välja valimine ja lahenduste pakkumine, ajurünnak meeskonna tööna ning kuidas läbi ettevõtlikkuse või ettevõtluse saaks seda probleemi lahendada, äriideede genereerimine: ajurünnak äriideeks (äriidee arenduse da`Vinci mäng jm loovustehnikad ideede genereerimiseks), äriideede esitus ja analüüs (teostamise võimalikkusest / mida on juba probleemi lahenduseks tehtud), ärimudeli koostamine ja

	<p>esitlus oma valdkonnas meeskonnatöona, vastutustundliku ettevõtluse uurimine 3-5 ettevõtte kohta, kuidas neid printsiipe reaalselt ka ellu viiakse ettevõtetes ja meeskonna tööna analüüsi tegemine, meeskonna tööna sotsiaalse ettevõtte olemuse selgitamine ja näited 5 sotsiaalse ettevõtte kohta, mini turundusplaani koostamine loovalt ja mänguliselt, lihtsustatud finantsproгноoside koostamine äriidee kohta, hinnapakumise ja arve koostamine.</p> <p>4. Õppija koostab ja analüüsib enda karjääriplaani, olles eelnevalt esitanud "Monitooringu". Hinne kujuneb kirjalikus juhendis ettenähtud kriteeriumite alusel</p>
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	Analüüs, arutelu, individuaalne vestlus, mõistete bingo, rühmatöö, tööleht, õppekäik, õppeprotsessis osalemine (koostöö / algatusvõime / meeskonnatöö / julgus oma arvamuse esitamisel / erinevate võimaluste leidmine / eriarvamuste aktsepteerimine / korrektne kõnekeel), tööleht, infootsing ja selle kriitiline analüüs, esitlus, õpiobjekti koostamine, test, SWOT analüüs, individuaalsed õpiülesanded (näidistööleping, äriidee kirjeldus, unistuste ettevõtte), eneseanalüüs, esitlus, individuaalne tagasiside, mõistekaart / mõistete bingo, rollimäng, tööintervjuu simulatsioon, töökogemuse analüüs
Õppematerjalid	<ol style="list-style-type: none"> 1. Haritus ja professionaalsus https://arvamus.postimees.ee/1992139/hari-tus-ja-professionaalsus (12.01.2003) 2. SA Kutsekoda kodulehel https://oska.kutsekoda.ee/wp-content/uploads/2016/04/Tulevikutrendid-1.pdf 3. OSKA raport "Töö ja oskused 2025" https://epale.ec.europa.eu/et/resource-centre/content/too-ja-oskused-2025-0 4. SA Kutsekoda video "Tulevikuoskused": https://www.youtube.com/watch?v=XLTies-WrvU&t=148s ja https://www.youtube.com/watch?v=zEyFW6k8Wsl 5. Video „Õppimise kolm vaala“ https://www.youtube.com/watch?v=k5O_plgF3kE 6. Archimedes kodulehega tutvumine. http://archimedes.ee/ 7. Õpiränne Taanis https://www.youtube.com/watch?v=L3vcCaKaZcs 8. Kvalifikatsiooniraamistik https://www.kutsekoda.ee/kvalifikatsiooniraamistik/ 9. Eesti kvalifikatsiooniraamistikku tutvustav videoklipp SA Kutsekoja kodulehel

<https://www.kutsekoda.ee/eesti-kvalifikatsiooniraamistik-ekr-alam/>

10. Üldised kompetentsid ja kvalifikatsiooniga seonduvad terminid
<https://www.tootukassa.ee/sites/tootukassa.ee/files/Uldised%20kompetentsid.pdf>
11. Kutsestandardid: https://www.kutseregister.ee/standardid/standardid_top2/
12. Euroopa keelemapp <https://europass.ee/keelepasa>
13. Ettevõtlus. 4. taseme kutseõpe <https://www.opiq.ee/Kit/Details/223>
14. Ettevõtlusõppe programm Edu&Tegu <https://ettevotlusope.edu.ee/>
15. EAS koduleht <https://www.eas.ee/>
16. Töötukassa koduleht <https://www.tootukassa.ee/content/teenused/evat-taotlemine-ja-kasutamine>
17. Opiq keskkond: <https://www.opiq.ee/Packages/Details?packageKey=TeacherHighSchoolPackage>
18. Innove SA Ettevõtlus 4.tase kutseõppes:
https://www.opiq.ee/Kit/Details/223?fbclid=IwAR2ErepyhsQ_8oTweU84qv4ygaahLLOth4RvjIUnPmc-2uIa3OdcqVStAUM
19. Rahajutud:
https://www.opiq.ee/Kit/Details/223?fbclid=IwAR2ErepyhsQ_8oTweU84qv4ygaahLLOth4RvjIUnPmc-2uIa3OdcqVStAUM
20. Rikkaks saamise õpiku autori koduleht: <https://roosaare.com/>
21. Üks hea ja ajas vastu pidanud väärtushinnangute artikkel Peep Laja poolt:
<https://peep.laja.blogspot.com/2005/11/this-i-believe.html>
22. Maksuameti koduleht: <https://www.emta.ee/et>
23. <https://www.rmp.ee/> on majandusarvestuse ja ettevõtte majandamisega seotud infoleht
24. Finantsaabit: <https://www.minuraha.ee/et/publikatsioonid/finantsaabit>
25. Finantsinspeksiooni poolt loodud leht: <https://www.minuraha.ee/>
26. Tööelu lehekülj: <https://www.tooelu.ee/>
27. Tööinspeksiooni koduleht: <https://www.ti.ee/est/avaleht/>
28. Äriidee potentsiaali hindamine, turukõlblikkuse ja realiseeritavuse hindamine "Ajujaht seminari video":
<https://www.youtube.com/watch?v=PY68Oy23T4M&t=7s>
29. Ekspordi käsiraamat: <https://www.eas.ee/ekspordi-kasiraamat/>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
2	LÜPSMINE	9	M-M Urve, E. Must, DeLaval, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane lüpsab veised, järgides toorpiima käitlemise hügieeninõudeid.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. hindab lüpsiinventari valmisolekut ja valmistab selle lüpsiks ette; seab piimajahuti tööasendisse; kontrollib lüpsiks vajalike puhastusvahendite ja desinfektsioonivainete olemasolu	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> kirjeldab udara ehitust ja talitlust, selgitab piima tekkimise ja väljutamise protsesse ning piima koostist valmistab lüpsiinventari lüpsiks ette, seab lüpsiinventari ja töökoha lüpsivalmidusse, selgitab masinlüpsi tööpõhimõtet ja kirjeldab erinevaid lüpsitehnoloogiaid 		
2. suunab loomad vastavalt nende eelnevale grupeerimisele lüpsile; tagab pärast lüpsi loomade liikumise lauta ettenähtud gruppi	<ul style="list-style-type: none"> suunab loomad lüpsile ja tagasi ettenähtud gruppi järgides ohutusnõudeid 		
3. puhastab nidad, teeb eellüpsi ja hindab visuaalselt piima kvaliteeti ning märgistab haige udaraga looma vastavalt juhiste le	<ul style="list-style-type: none"> valmistab loomad lüpsmiseks ette ja lüpsab loomad, puhastab nidad, teeb eellüpsi, hindab visuaalselt piima kvaliteeti, kinnitab lüpsiriista nisadele, põhjendab hügieeninõuete vajalikkust lüpsmisel ja piimakäitlemisel 		
4. lüpsab loomad ja desinfitseerib nidad lüpsijärgselt vastavalt juhiste le; eraldab ja utiliseerib toiduks sobimatu piima	<ul style="list-style-type: none"> lüpsab loomad, veendub lüpsi lõppemisest, järgib lüpsihügieeninõudeid eraldab ja utiliseerib toiduks sobimatu piima ning märgistab haige udaraga looma täidab tööülesandeid vastutustundlikult, suheldes kaastöötajatega informatsiooni vahetades, kannab hoolt heakorra ja puhtuse ees 		
5. valmistab lüpsinventari pesuks ette, puhastab ja desinfitseerib lüpsiinventari, peseb lüpsikannu ning tagab lüpsiala puhtuse vastavalt juhiste le	<ul style="list-style-type: none"> puhastab ja desinfitseerib lüpsijärgselt lüpsiinventari ja lüpsiala vastavalt juhiste le, selgitab pesu- ja desinfitseerimisaine keskkonnasäästliku kasutamist 		

<p>6. jälgib lüpsitulemusi, kontrollib täiendsööda olemasolu, vajadusel suunab looma lüpsile ja likvideerib kõrvalkalded vastavalt juhistele; puhastab lüpsiroboti vastavalt ettevõtte töökorraldusele</p>	<ul style="list-style-type: none"> • jälgib lüpsiroboti tööprotsessi, selgitab arvuti ekraanil olevat informatsiooni kasutusvõimalusi ja tegutseb vastavalt sellele • peseb ja desinfitseerib lüpsiroboti, teostab lüpsiroboti pesu järgides juhiseid • kasutab oma töös arvutit lähtuvalt ettevõtte töökorraldusest
<p>7. jätab lehma kinnisperioodile, vajadusel teeb profülaktilist ravi vastavalt juhistele; grupeerib kinnisloomad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • jätab lehma kinnisperioodile, selgitab kinni jätmise protseduuri, järgib juhendit ja arvestab looma füsioloogilisi näitajaid
<p>Teemad, alateemad</p>	<p>Udara füsioloogia Udara ehitus ja talitus, piima tekkimine ja väljutamine Masinlüpsi tööpõhimõte Masinlüpsi tööpõhimõte Lehmade lüpsmine ja lüpsinventari hooldus Udara ettevalmistus ja lüpsmine, lüpsihügieen ja -reeglid Lüpsiala ja -inventari puhastus ja desinfektsioon Lüpsi tehnoloogiad Lüpsitehnoloogiad ja lüpsinventar erinevatelt tootjatelt</p>
<p>sh praktiline töö</p>	<p>6 EKAP</p>
<p>iseseisev töö 12 tundi</p>	<p>Töötamine juhendamisel farmis</p>
<p>Õppemeetodid</p>	<p>Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö</p>
<p>Hindamine ja hindamismeetodid</p>	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded: 1. Kirjeldab udara ehitust ja talitlust ning selgitab piima tekkimise ja väljutamise protsesse, piima koostist 2. Lüpsmine lüpsiplatsil ja intervjuu etteantud küsimuste põhjal Õpilane märgib lüpsiroboti ekraanilt lüpsile hilinenud lehmad, otsib nad puhke või söömisalalt üles ja suunab lüpsiroboti ootealale; selgitab informatsiooni roboti arvutiekraanilt; kontrollib jõusööda olemasolu robotis</p>
<p>sh hindakriteeriumid</p>	<p>Puuduvad</p>
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav.</p>

	Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	E-õppematerjalid „Piimakarjakasvatus“ https://moodle.e-ope.ee/course/view.php?id=4104 , tööjuhendid, lüpsitarvikute ja –vahendite kasutusjuhendid, www.delavalee www.nouandeteenistus.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
3	PRAKTIKA	12	M.M Urve, K.Reino, ettevõtte praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane saab ettevõttes kogemusi, omandab oskusi ja vilumusi iseseisvaks tööks põllumajandussektoris.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. planeerib praktikajuhendi alusel isiklikke praktika eesmärke	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • selgitab praktika olemust, praktikaks vajaminevate dokumentide esitamise nõudeid ning praktika protseduuri; • hindab praktikale seatud eesmärke ning koostab juhendi alusel isiklikud eesmärgid. 		
2. töötab juhendamisel põllumajandusettevõttes loomakasvatuse valdkonnas, järgides ettevõtte töökorraldust, tööohutusnõudeid ja loomade heaolu	<ul style="list-style-type: none"> • valmistab lüpsiinventari lüpsiks ette, kontrollides puhtust ja vaakumitaset ning vajalike tarvikute olemasolu; • suunab loomad turvaliselt lüpsile ja peale lüpsi tagasi ettenähtud gruppi; • lüpsab loomad vastavalt ettevõtte töökorraldusele järgides hügieeninõudeid; • järgib oma töös head põllumajandustava; • töötab iseseisvalt või meeskonnas, hoiab korras oma töökoha, tuleb toime kriisilukordades. 		
3. koostab juhendi järgi praktika aruande, hinnates oma tegevusi ja	<ul style="list-style-type: none"> • koostab juhendi alusel arvutis keeleliselt ja vormiliselt korrektse praktika aruande ja esitleb seda. 		

praktika eesmärkide saavutamist	
Teemad, alateemad	Praktikadokumentatsioon Dokumentatsiooni täitmine
iseseisev töö 20 tundi	Praktikadokumentatsioon. Praktikapäevik-aruande koostamine ja esitamine
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, praktiline töö, iseseisev töö, praktiline dokumentatsiooni täitmine, seminar
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Hindamisülesanne: 1. Ettevõtte hinnang 2. Praktikapäevik aruande koostamine 3. Praktikaseminar
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, seminar
Õppematerjalid	Praktikadokumentatsioon www.jkhk.ee

VALIKAINED

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
1	LOOMADE HOOLDAMINE	2	M-M. Urve, K.Reino, A. Pavlenko, M.Kõbu
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane tuleb toime loomaliigi hooldamisega		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. hoolitseb loomade üldise heaolu eest vastavalt heaolunõuetele	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> hoolitseb loomade üldise heaolu eest, puhastab söötmis- ja jootmisala, söötab ja joodab loomad, eemaldab sõnniku, vajadusel lisab allapanu, kontrollib automaatsete kliimaseadmete näitajaid, kontrollib valgustust täidab tööülesandeid vastutustundlikult, suheldes kaastöötajatega informatsiooni vahetades, kannab hoolt 		

	<p>heakorra ja puhtuse eest</p> <ul style="list-style-type: none"> • vastutab oma tööülesannete täitmise eest
2. grupeerib ja/või paigutab loomad ümber, arvestades nende kasvatamise eesmärki ja tootmisperioodi	<ul style="list-style-type: none"> • grupeerib ja või paigutab loomad ümber, lähtudes loomade tootmisperioodist ja juhistest
3. vaatleb loomi igapäevaselt, haigete või surnud loomade leidmiseks, edastab teabe	<ul style="list-style-type: none"> • vaatleb loomi, tuvastab haiged või hukkunud loomad, kirjeldab haige looma füsioloogilisi näitajad ja käitumist
4. puhastab vajadusel loomad järgides tööohutust	<ul style="list-style-type: none"> • puhastab loomad, teostab vastavalt vajadusest erinevaid toiminguid; kammib, harjab, peseb jm, järgides tööohutust
5. hooldab loomade jäsemeid vastavalt juhistele	<ul style="list-style-type: none"> • abistab spetsialisti loomade sõrgade/kapjade värkimisel arvestades tööohutust
6. kontrollib farmiseadmete töökorrasolekut ja teavitab kõrvalekalletest vastutavat isikut vastavalt juhistele	<ul style="list-style-type: none"> • kontrollib farmiseadmete töökorrasolekut, jälgib seadmete tööd, kontrollib tehnilisi näitajaid ning annab hinnangu seadmete töövalmidusest
Teemad, alateemad	<p>Anatoomia ja füsioloogia põhialused Loomade karja hierarhia ja käitumine Ohutu loomade käsitlemine Loomade pidamisviisid Eestis kasvatatavad piimaveise- ja lihaveisetõud Allapanu liigid ning seos loomade heaoluga Keskkonnanõuded ja loomade heaolu reeglid seadusandlusest lähtuvalt Loomade hooldamine Loomade hooldamise viisid ja vahendid. Sõra signaalid, sõrahooldus. Farmiseadmed</p>
isesesev töö 80 tundi	Töötamine juhendamisel farmis
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel.

	Hindamisülesanne: Õpilane demonstreerib veise turvalist käsitlemist, fikseerimist ja puhastamist ning hindab sõrgade olukorda ja üldist tervislikku seisundit.
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	E-õppematerjalid „Loomade heaolu“ https://moodle.e-ope.ee/course/view.php?id=1617 , tööjuhendid, "Sõra signaalid"- www.delaval.ee J.Huslen, B. KleinSwormink, Sõra signaali 2005 ja Vasikast mullikaks 2006, AS Dimela tõlge ja trükk www.nouandeteenistus.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
2	LOOMADE TERVISHOID	2	M-M Urve, S.Butlers
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane jälgib loomaliigi või lindude tervislikku seisundit, vastavalt spetsialiseerumisele.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. hindab visuaalselt loomade üldist tervislikku seisundit	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> hindab visuaalselt loomade üldist tervislikku seisundit, kirjeldab loomade anatoomilisi iseärasusi ja füsioloogilisi näitajaid, täidab tööülesandeid vastutustundlikult, suheldes kaastöötajatega informatsiooni vahetades, kannab hoolt heakorra ja puhtuse eest 		
2. tuvastab looma haigusliku seisundi, annab esmaabi, ravib ja hooldab haiget looma vastavalt loomaarsti juhiste le	<ul style="list-style-type: none"> tuvastab looma haigusliku seisundi, tuvastab haige looma, kirjeldab haigustunnuseid, teavitab loomaarsti haigest loomast 		
3. abistab loomaarsti veterinaarsetes toimingutes	<ul style="list-style-type: none"> ravib haiget looma, eraldab haige looma, osutab esmaabi, ravib vastavalt loomaarsti juhiste le, tagab loomale sobiva keskkonna ja heaolu , jälgib ohutusnõudeid 		

	<ul style="list-style-type: none"> täiendab ennast tööalaselt, omandab uusi töövõtteid
4. teavitab surnud loomast vastutavat isikut ja järgib juhiseid	<ul style="list-style-type: none"> teavitab surnud loomast vastutavat isikut, selgitab korjuste hoiustamist ja edasise käitlemise nõudeid
Teemad, alateemad	Loomade tervishoid Loomatervishoiu põhialused. Seadustest tulenevad veterinaarnõuded. Enamlevinud veiste haigused ja nende ennetamine Loomade esmaabi ja ohutu käsitlemine
iseseisev töö 16 tundi	Töötab juhendamisel farmis
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanne: Veise või vasika fikseerimine ja terviseparameetrite hindamine
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	E-õppematerjalid „Loomatervishoid“ https://moodle.e-ope.ee/course/view.php?id=8209 , tööjuhendid J. Huslen, B. KleinSwormink "Sõra signaalid"(2005) ja „Vasikast mullikaks“ (2006), AS Dimela tõlge ja trükk R. Säre, M. Jalakas „Loomatervise käsiraamat“ I osa (1983) ja II osa (1984) kirjastus Valgus www.nouandeteenistus.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
3	VEISTE TAASTOOTMINE	1	K.Piirfeldt, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul loomadehooldamine ja söötmine		

Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised veiste sigimisorganite ehitusest ja talitlusest, suguloomade valikust, tiinestusviisidest, poegimisest ja vastsündinute hooldusest
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
Õpilane: 1. avastab indlevad veised ning abistab veiste seemendamisel ja tiinuse kontrollimisel vastavalt juhistele	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> tuvastab indlevad veised, avastab innatunnuste põhjal loomad, registreerib indleva looma, abistab spetsialisti veise seemendamisel, abistab spetsialisti tiinuse diagnoosimisel, osaleb tiinuse diagnoosimisel, märgistab loomad, kirjeldab tiinuse diagnoosimismetoodikaid täidab tööülesandeid vastutustundlikult, suheldes kaastöötajatega informatsiooni vahetades, kannab hoolt heakorra ja puhtuse eest
2. jälgib veise poegimisprotsessi, abistab oma pädevuse piires, identifitseerib vastsündinud vasika ettevõttes vastavalt kehtestatud korrale	<ul style="list-style-type: none"> jälgib poegimisprotsessi, kirjeldab selle kulgu ja loote probleemseid asetusi, identifitseerib vasika dokumenteerib innad ja registreerib sünnid, vastavalt juhendile
3. jälgib poeginud looma ja vastsündinu tervist ning heaolu vastavalt juhistele	<ul style="list-style-type: none"> jälgib poeginud looma ja vastsündinu tervist, hooldab vastsündinud vasikat vastavalt juhistele
4. tagab vasikale ternespiima vastavalt juhistele	<ul style="list-style-type: none"> tagab vasikale ternespiima, kontrollib ternespiima olemasolu ja kvaliteeti, joodab vasika, selgitab sondiga jootmise meetoodikat
Teemad, alateemad	VEISTE TAASTOOTMINE Lehma suguorganite ehitus ja talitlemine. Tiinestamisviisid, tiinuse kulg ja diagnoosimine. Ahtrus, selle sagedasemad põhjused ja majanduslik kahju Veiste taastootmine Veise poegimine, poegimishügieen ja sagedasemad probleemid poegimisel. Vastsündinu esmahoodus. Ternespiima koostis ja tähtsus vastsündinule Vasikate arvelevõtmine, kasvu, arengu ja tervise jälgimine

	Farmi algdokumentatsioon
iseseisev töö 12 tundi	Töötab juhendamisel farmis
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded: 1. Kirjeldab piimalehma sobivust aretuseks välimiku põhjal etteantud juhendi alusel 2. Segab vasikale joogipiima ja joodab arvestades vasika vanust ja jootmisviisi
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	E-õppematerjalid „Piimakarjakasvatus“ https://moodle.e-ope.ee/course/view.php?id=4104 , tööjuhendid Jan Huslen, BerrieKleinSwormink „Vasikast mullikaks“ (2006), AS Dimela tõlge ja trükk „Terviklikud lahendused vasikate söötmisel“ Baltic Agro 2012 www.nouandeteenistus.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
4	TÖÖOHUTUS, TURVALINE TÖÖKESKKOND JA ESMAABI	3	E. Laurson, H. Luhtmaa
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpilane rakendab töötervishoiu- ja tööohutusalaseid teadmisi ning korraldab ettevõttes töötervishoiu- ja tööohutusalaseid töid.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane:	Õpilane:		

1. Selgitab töökeskkonnaga ja tööolmega seonduvaid ohte ja riske vastavalt juhistele	<ul style="list-style-type: none"> • Teab ja selgitab töökeskkonnaga ja tööolmega seonduvaid ohte ja riske; • Selgitab tööõnnetuse ja kutsahaigestumise põhjuseid, nende ennetamise võimalusi ning täidab vastavasisulist dokumentatsiooni.
2. Tunneb töötervishoiu ja tööohutuse korralduse nõudeid riigi ja ettevõtte tasandil vastavalt eeskirjadele	<ul style="list-style-type: none"> • Orienteerub tööseadusandluses, töökeskkonna süsteemis ning riikliku järelevalve tavades; • Tunneb töötervishoiu ja tööohutuse korraldamise nõudeid ettevõttes; • Kirjeldab sisekontrolli läbiviimist, töötervishoiu ja tööohutuse tegevuskava ning töötajate sisekontrolli kava koostamist.
3. Koostab riskianalüüsi, hinnates riske ning nende ohjamise abinõusid vastavalt juhistele	<ul style="list-style-type: none"> • Koostab riskianalüüsi arvestades töökeskkonna ohutegureid (füüsilised, keemilised, bioloogilised, füsioloogilised) ning nende mõju tervisele; • Kirjeldab riskide hindamise meetodeid ning nende ohjamiseks kasutatavaid abinõusid (tule- ja elektriõhutus ettevõttes, ergonoomika jm).
4. Kirjeldab esmaabi olemust ja annab esmaabi	<ul style="list-style-type: none"> • Hindab kannatanu seisundit ja otsustab järgneva tegevuse; • Elustab kannatanu vastavalt situatsioonile; • Peatab verejooksu ja kutsub vajadusel kiirabi; • Selgitab haavade tekke põhjused ning seob haavad; • Iseloomustab traumasid ja luumurde ning nendega seonduvaid ohte. Fikseerib luumurru ja kutsub kiirabi; • Hindab füüsiliste ja keemiliste traumade ulatust ning raskusastet. Võimalusel annab esmaabi.
Teemad, alateemad	<p>Töökeskkonna ohutus Töökeskkonna mõiste. Töökeskkonnas esinevad ohud. Töökeskkonna ohutegurid, nende mõju tervisele (füüsilised, keemilised, bioloogilised, füsioloogilised ja psühholoogilised ohutegurid). Tööohutus kalakasvanduses erinevates tööprotsessides ja masinate ning seadmete käsitlemisel. Ergonoomia. Tööolme Riskianalüüs. Riskianalüüsi mõiste. Riski hindamise meetodid. Riskide ohjamise abinõud. Töötervishoiu ja tööohutuse korralduse õiguslikud alused Töötervishoiu ja tööohutuse korraldus riigi tasandil (struktuur töökeskkonnasüsteemis, riiklik järelevalve) ja ettevõtte tasandil (tööandja ja töötaja kohustused ning õigused, töökeskkonnaspetsialist, töökeskkonnavolinik, töökeskkonnanõukogu). Koostöö. Sisekontroll. Töötervishoiu ja tööohutuse tegevuskava. Töötajate tervisekontroll. Õnnetusohu. Tööõnnetus ja kutsahaigestumine. Tööandja ja töötaja vastutus</p> <p>Esmaabi Tegutsemine õnnetuskohal, elustamine, verejooksu peatamine, šokis kannatanu abistamine, esmaabi haavade, luumurdude, liigesevigastuste korral, sidumine esmaabi äkkhaigestumiste korral</p>
sh iseseisev töö 38 tundi	Tutvub ohutus – ja kasutusjuhenditega

	Kontrollib esmaabikapi sisu säilivust ja olemasolu
Õppemeetodid	Arutelu, rühmatöö, harjutused, õppevideo analüüs, juhtumianalüüs
Hindamine ja hindamismeetodid	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded 1. Teadmiste kontroll õpiväljundi nr 1 teemade kohta 2. Lahendab meeskonnatööna situatsioonülesande 3. Koostab riskianalüüsi juhendi abil 4. Elustamine 5. Sidumine
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh on täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	suuline vestlus, teoreetiliste teadmiste kontroll, kirjalik töö, praktiline töö
Õppematerjalid	Sotsiaalministeerium. Töökeskkonna käsiraamat http://www.ti.ee/ott/raraamat.pdf Töötervishoiu ja tööohutuse seadus. https://www.riigiteataja.ee/akt/106072012060 Töölepingu seadus. https://www.riigiteataja.ee/akt/122122012030 http://www.toolu.ee